Lekcja 62. Musiałem czekać! (had / had to) ⏳

W której nauczysz się czasu przeszłego czasownika to have – czyli formy had. Powiesz, co miałeś, a czego nie, co musiałeś zrobić, a czego nie musiałeś – na przykład kiedy coś w podróży poszło nie tak. Zapytasz też innych, co mieli i co musieli zrobić.

MIEĆ W CZASIE PRZESZŁYM 🔙

Czasownik **to have** – mieć – ma w czasie przeszłym tylko jedną formę, taką samą dla wszystkich osób:

had – miałem, miałeś, miał, miała, miało, mieliśmy, mieliście, mieli, miały /hæd/

W czasie przeszłym formy czasownika **to have** zmieniają się tak:

have, **has** → **had**

have got, **has got** → **had**

Have got nie ma czasu przeszłego – zamiast niego mówimy **had**.

Popatrz na zdania, które już znasz:

I have a day off. – Mam wolne.

I had a day off. – Miałem wolne.

You have five minutes. – Masz pięć minut.

You had five minutes. – Miałeś pięć minut.

She has a rash. – Ona ma wysypkę.

She had a rash. – Ona miała wysypkę.

We've got a meeting on Thursday. – Mamy spotkanie w czwartek.

We had a meeting on Thursday. – Mieliśmy spotkanie w czwartek.

Pełna odmiana czasownika **to have** – mieć – w czasie przeszłym:

I had – Ja miałem

you had – Ty miałeś

he had – On miał

she had – Ona miała

it had – To miało

we had – My mieliśmy

you had – Wy mieliście

they had – Oni mieli / One miały

Z **had** jest łatwiej niż z **was** i **were** – nie musisz wybierać formy, bo przy każdej osobie jest ta sama.

ZDANIA Z HAD 🧱

I had a bus at nine a.m. – Miałem autobus o dziewiątej rano. /aɪ hæd ə bʌs ət naɪn ˌeɪ ˈem/

I had a lot of luggage. – Miałem dużo bagażu. /aɪ hæd ə lɒt əv ˈlʌgɪdʒ/

She had a headache. – Ona miała ból głowy. /ʃi hæd ə ˈhedeɪk/

We had a stopover in Hamburg. – Mieliśmy przesiadkę w Hamburgu. /wi hæd ə ˈstɒpəʊvə ɪn ˈhæmbɜːg/

We had a beautiful view from the balcony. – Mieliśmy piękny widok z balkonu. /wi hæd ə ˈbjuːtɪfl vjuː frəm ðə ˈbælkəni/

We had a great time! – Świetnie się bawiliśmy! /wi hæd ə greɪt taɪm/ dosł. Mieliśmy świetny czas!

Zamiast osoby (**she**, **they**) możemy postawić rzeczownik:

She had a lot of work. – Ona miała dużo pracy.

My wife had a lot of work. – Moja żona miała dużo pracy.

They had a break. – Oni mieli przerwę.

The kids had a break. – Dzieci miały przerwę.

My wife had food poisoning. – Moja żona miała zatrucie pokarmowe. /maɪ waɪf hæd ˈfuːd ˌpɔɪzənɪŋ/

MUSIAŁEM, MUSIELIŚMY – HAD (TO) 🕑

Czasownik **have (to)** – musieć – zmienia się w czasie przeszłym tak samo jak zwykłe **have**: zamiast **have** albo **has** mówimy **had**. Po nim, tak jak w czasie teraźniejszym, stoi następny czasownik z **to**. Słówko **to** nie należy do **have**, tylko do tego czasownika (**to go**, **to wait**).

We have to validate the tickets. – Musimy skasować bilety.

We had to validate the tickets. – Musieliśmy skasować bilety.

⚠️ **UWAGA:** samo **had** kończy się głoską **d** – /hæd/. W **had to** głoski **d** i **t** zlewają się w wymowie w jedno **t**: **We had to validate the tickets.** /wi hætə ˈvælɪdeɪt ðə ˈtɪkɪts/

She has to work today. – Ona musi dzisiaj pracować.

She had to work yesterday. – Ona musiała wczoraj pracować.

I had to go. – Musiałem iść. /aɪ hætə gəʊ/

I had to check out by eleven. – Musiałem się wymeldować do jedenastej. /aɪ hætə tʃek aʊt baɪ ɪˈlevn/

We had to change rooms. – Musieliśmy zmienić pokój. /wi hætə tʃeɪndʒ ruːmz/

We had to wait two hours. – Musieliśmy czekać dwie godziny. /wi hætə weɪt tuː ˈaʊəz/

We had to speak English! – Musieliśmy mówić po angielsku! /wi hætə spiːk ˈɪŋglɪʃ/

They had to cancel the trip. – Oni musieli odwołać wycieczkę. /ðeɪ hætə ˈkænsl ðə trɪp/

She had to take a taxi. – Ona musiała wziąć taksówkę. /ʃi hætə teɪk ə ˈtæksi/

My wife had to take a taxi. – Moja żona musiała wziąć taksówkę. /maɪ waɪf hætə teɪk ə ˈtæksi/

Czasownik **must** też znaczy „musieć”, ale nie ma formy przeszłej. Dlatego w czasie przeszłym zamiast niego mówimy **had (to)**:

I must see a doctor. – Muszę iść do lekarza.

I had to see a doctor. – Musiałem iść do lekarza.

PRZECZENIA 🚫

W czasie teraźniejszym przeczenia z **have** budowaliśmy za pomocą **do not** i **does not**, które stawialiśmy przed czasownikiem:

I do not have a pen. – Nie mam długopisu.

He does not have a map. – On nie ma mapy.

Albo za pomocą **have not got**, **has not got**:

I have not got a pen. – Nie mam długopisu.

He has not got a map. – On nie ma mapy.

W czasie przeszłym przeczenia budujemy bardzo podobnie, tylko zamiast **do not** i **does not** używamy jednego, wspólnego dla wszystkich **did not**:

do not, **does not** → **did not**

have not got, **has not got** → **did not have**

Po **did not** używamy podstawowej formy czasownika, czyli **have** (a nie **had**), bo informację o tym, że jest to czas przeszły, zawiera już słówko **did**:

I do not have a key. – Nie mam klucza.

I did not have a key. – Nie miałem klucza.

She does not have a passport. – Ona nie ma paszportu.

She did not have a passport. – Ona nie miała paszportu.

We do not have any plans. – Nie mamy (żadnych) planów.

We did not have any plans. – Nie mieliśmy (żadnych) planów.

They have not got any money. – Oni nie mają (żadnych) pieniędzy.

They did not have any money. – Oni nie mieli (żadnych) pieniędzy.

I did not have time. – Nie miałem czasu. /aɪ dɪd nɒt hæv taɪm/

He did not have a ticket. – On nie miał biletu. /hi dɪd nɒt hæv ə ˈtɪkɪt/

SKRÓTY 📎

Tak jak **do not** skracamy do **don't**, a **does not** do **doesn't**, tak **did not** skracamy do **didn't**:

didn't – skrót od **did not** /ˈdɪdnt/

Te same zdania w wersji pełnej i skróconej:

I did not have a key. – Nie miałem klucza.

I didn't have a key. – Nie miałem klucza.

She did not have a passport. – Ona nie miała paszportu.

She didn't have a passport. – Ona nie miała paszportu.

We did not have any plans. – Nie mieliśmy (żadnych) planów.

We didn't have any plans. – Nie mieliśmy (żadnych) planów.

They did not have any money. – Oni nie mieli (żadnych) pieniędzy.

They didn't have any money. – Oni nie mieli (żadnych) pieniędzy.

I didn't have time. – Nie miałem czasu. /aɪ ˈdɪdnt hæv taɪm/

He didn't have a ticket. – On nie miał biletu. /hi ˈdɪdnt hæv ə ˈtɪkɪt/

We didn't have a reservation. – Nie mieliśmy rezerwacji. /wi ˈdɪdnt hæv ə ˌrezəˈveɪʃn/

The hotel didn't have a lift. – Hotel nie miał windy. /ðə həʊˈtel ˈdɪdnt hæv ə lɪft/

Zapamiętaj jeszcze jedno: jeśli w zdaniu twierdzącym stoi **some** – trochę, w przeczeniu zamieniamy je na **any**. Zobacz dwa przykłady:

I had some cash on me. – Miałem przy sobie trochę gotówki.

I didn't have any cash on me. – Nie miałem przy sobie żadnej gotówki. /aɪ ˈdɪdnt hæv ˈeni kæʃ ɒn mi/

The driver had some change. – Kierowca miał trochę drobnych.

The driver didn't have any change. – Kierowca nie miał (żadnych) drobnych. /ðə ˈdraɪvə ˈdɪdnt hæv ˈeni tʃeɪndʒ/

NIE MIAŁEM ŻADNEGO – HAD NO 🤦

Na dobrą sprawę są dwa sposoby, żeby zbudować przeczenie z **had**. Pierwszy, najczęstszy, to **didn't**, które zaprzecza czasownikowi – tak jak wyżej:

We didn't have any plans. – Nie mieliśmy (żadnych) planów.

Drugi sposób to słówko **no** – żaden. Zaprzecza ono rzeczownikowi i stoi zawsze przed nim:

We had no plans. – Nie mieliśmy (żadnych) planów.

dosł. Mieliśmy żadne plany.

Jeszcze dwa przykłady – każde zdanie na dwa sposoby:

I didn't have any money. – Nie miałem (żadnych) pieniędzy.

I had no money. – Nie miałem (żadnych) pieniędzy.

We didn't have any signal. – Nie mieliśmy (żadnego) zasięgu.

We had no signal. – Nie mieliśmy (żadnego) zasięgu.

⚠️ **UWAGA:** po polsku mamy tu dwa przeczenia – „nie mieliśmy żadnego" – a po angielsku tylko jedno. Albo **didn't have any**, albo **had no**. Nie ✗ ~~*We didn't have no signal.*~~

Ze słówkiem **no** zbudujemy też bardzo przydatny zwrot:

I had no idea! – Nie miałem pojęcia! /aɪ hæd nəʊ aɪˈdɪə/

dosł. Miałem żadne pojęcie!

⚠️ **UWAGA:** kiedy chcemy powiedzieć „nie miałem pojęcia", prawie zawsze używamy **no**, a nie **didn't**. Jest to po prostu utarty zwrot.

NIE MUSIAŁEM – DIDN'T HAVE (TO) 😌

W czasie teraźniejszym przeczenia z **have (to)** budowaliśmy za pomocą **don't** i **doesn't**. W czasie przeszłym budujemy je bardzo podobnie, tylko zamiast **don't** i **doesn't** używamy **didn't**:

You don't have to leave a tip. – Nie musisz zostawiać napiwku.

You didn't have to leave a tip. – Nie musiałeś zostawiać napiwku.

He doesn't have to pay. – On nie musi płacić.

He didn't have to pay. – On nie musiał płacić.

We didn't have to wait long. – Nie musieliśmy długo czekać. /wi ˈdɪdnt hæf tə weɪt lɒŋ/

Tak można podziękować komuś, kto zrobił dla ciebie więcej, niż musiał – na przykład przyniósł prezent albo zapłacił za twoją kawę:

You didn't have to do that! – Nie musiałeś tego robić! /juː ˈdɪdnt hæf tə duː ðæt/

Ciekawostka: w przeczeniu zamiast **have (to)** możemy użyć **need (to)** – potrzebować. Znaczenie jest prawie takie samo – „nie musiałeś”:

You didn't have to do that! – Nie musiałeś tego robić!

You didn't need to do that! – Nie musiałeś tego robić! /juː ˈdɪdnt niːd tə duː ðæt/

You didn't have to bring anything. – Nie musiałeś nic przynosić.

You didn't need to bring anything. – Nie musiałeś nic przynosić.

PYTANIA ❓

W czasie teraźniejszym pytania z **have** budowaliśmy za pomocą słówek **do** i **does**, które stawialiśmy przed osobą:

Do you have a pen? – Czy masz długopis?

Does she have a passport? – Czy ona ma paszport?

W czasie przeszłym pytania budujemy bardzo podobnie, tylko zamiast **do** i **does** używamy słówka **did**:

do, **does** → **did**

Po osobie również używamy podstawowej formy czasownika, czyli **have** (a nie **had**), bo czas przeszły wskazuje już **did**.

Porównaj pytania w czasie teraźniejszym i przeszłym:

Do I have? – Mam ja?

Did I have? – Miałem ja?

Do you have? – Masz ty?

Did you have? – Miałeś ty?

Does he have? – Ma on?

Did he have? – Miał on?

Does she have? – Ma ona?

Did she have? – Miała ona?

Does it have? – Ma to?

Did it have? – Miało to?

Do we have? – Mamy my?

Did we have? – Mieliśmy my?

Do you have? – Macie wy?

Did you have? – Mieliście wy?

Do they have? – Mają oni? / Mają one?

Did they have? – Mieli oni? / Miały one?

Jak już wspomnieliśmy, w czasie przeszłym nie ma formy **have got**. Dlatego pytanie w czasie przeszłym budujemy zawsze z **did** i **have**, także wtedy, gdy w czasie teraźniejszym pytamy z **have got**:

Have you got a ticket? – Czy masz bilet?

Did you have a ticket? – Czy miałeś bilet?

Has she got a phone? – Czy ona ma telefon?

Did she have a phone? – Czy ona miała telefon?

Have they got any money? – Czy oni mają jakieś pieniądze?

Did they have any money? – Czy oni mieli jakieś pieniądze?

Formy **had** używamy tylko w zdaniach twierdzących (i w przeczeniu z **no**). W pytaniu zawsze stoi **did**, a po osobie **have**. Porównaj zdanie twierdzące i pytanie w czasie przeszłym:

I had – Ja miałem

Did I have? – Miałem ja?

you had – Ty miałeś

Did you have? – Miałeś ty?

he had – On miał

Did he have? – Miał on?

she had – Ona miała

Did she have? – Miała ona?

it had – To miało

Did it have? – Miało to?

we had – My mieliśmy

Did we have? – Mieliśmy my?

you had – Wy mieliście

Did you have? – Mieliście wy?

they had – Oni mieli / One miały

Did they have? – Mieli oni? / Miały one?

Tak to wygląda w zdaniach:

Do you have a map? – Czy masz mapę?

Did you have a map? – Czy miałeś mapę?

Does he have a pen? – Czy on ma długopis?

Did he have a pen? – Czy on miał długopis?

Did you have a car there? – Czy miałeś tam samochód? /dɪd ju: hæv ə kɑ: ðeə/

Did you have any problems? – Czy miałeś jakieś problemy? /dɪd ju: hæv ˈeni ˈprɒbləmz/

CZY MUSIAŁEŚ? – DID YOU HAVE (TO)…? 🤔

W czasie teraźniejszym pytania z **have (to)** budowaliśmy za pomocą **do** i **does**, które stawialiśmy przed osobą. W czasie przeszłym budujemy je bardzo podobnie, tylko zamiast **do** i **does** używamy **did**:

Do they have to change trains? – Czy oni muszą się przesiadać?

Did they have to change trains? – Czy oni musieli się przesiadać?

Does she have to work today? – Czy ona musi dzisiaj pracować?

Did she have to work yesterday? – Czy ona musiała wczoraj pracować?

Did you have to book? – Czy musieliście rezerwować? /dɪd ju: hæf tə bʊk/

Did you have to pay extra? – Czy musiałeś dopłacać? /dɪd ju: hæf tə peɪ ˈekstrə/

PYTANIA ZE SŁÓWKIEM PYTAJĄCYM 🔎

W czasie teraźniejszym słówko pytające stawialiśmy na samym początku, przed **do** albo **does**. W czasie przeszłym stawiamy je tak samo – przed **did**:

What do you have in your bag? – Co masz w torbie?

What did you have in your bag? – Co miałeś w torbie?

How long do you have to wait? – Jak długo musisz czekać?

How long did you have to wait? – Jak długo musiałeś czekać?

What did you have for breakfast? – Co jadłeś na śniadanie? /wɒt dɪd juː hæv fə ˈbrekfəst/

dosł. Co miałeś na śniadanie?

What time did you have to get up? – O której musiałeś wstać? /wɒt taɪm dɪd juː hæf tə get ʌp/

KRÓTKIE ODPOWIEDZI 💬

Po polsku na pytanie „Czy miałeś klucz?” zwykle wystarczy samo „Tak” albo „Nie”. Po angielsku do **yes** i **no** dodajemy osobę i czasownik. W czasie przeszłym tym czasownikiem jest **did**:

Did he have a key? – Czy on miał klucz?

Yes, he did. – Tak, miał.

No, he didn't. – Nie, nie miał.

Did they have a map? – Czy oni mieli mapę?

Yes, they did. – Tak, mieli.

No, they didn't. – Nie, nie mieli.

Kiedy w pytaniu stoi rzeczownik, w odpowiedzi zamieniamy go na osobę:

Did your wife have a passport? – Czy twoja żona miała paszport?

Yes, she did. – Tak, miała.

No, she didn't. – Nie, nie miała.

Did you have a car there? – Czy miałeś tam samochód?

Yes, I did. – Tak, miałem. /jes aɪ dɪd/

No, I didn't. – Nie, nie miałem. /nəʊ aɪ ˈdɪdnt/

Did you have any problems? – Czy miałeś jakieś problemy?

Yes, I did. – Tak, miałem. /jes aɪ dɪd/

No, I didn't. – Nie, nie miałem. /nəʊ aɪ ˈdɪdnt/

Na pytanie z **have (to)** odpowiadamy tak samo – osobą i **did**. W odpowiedzi twierdzącej możemy też powiedzieć **had to** – musiałem. W przeczeniu używamy tylko **didn't**. Mamy więc dwie odpowiedzi twierdzące i jedną przeczącą:

Did she have to pay? – Czy ona musiała płacić?

Yes, she did. – Tak, musiała.

Yes, she had to. – Tak, musiała.

No, she didn't. – Nie, nie musiała.

Did they have to wait? – Czy oni musieli czekać?

Yes, they did. – Tak, musieli.

Yes, they had to. – Tak, musieli.

No, they didn't. – Nie, nie musieli.

⚠️ **UWAGA:** w odpowiedzi **Yes, they had to** nie możemy pominąć **to**. Nie ✗ ~~***Yes, they had.***~~

Samo **had** znaczy „mieli". Dopiero z **to** wiadomo, że chodzi o „musieli". Na końcu zdania słówko **to** wymawiamy pełniej: /tu:/. Jeszcze dwa przykłady:

Did he have to work? – Czy on musiał pracować?

Yes, he did. – Tak, musiał.

Yes, he had to. – Tak, musiał.

No, he didn't. – Nie, nie musiał.

Did the kids have to go to school? – Czy dzieci musiały iść do szkoły?

Yes, they did. – Tak, musiały.

Yes, they had to. – Tak, musiały.

No, they didn't. – Nie, nie musiały.

Did you have to book? – Czy musieliście rezerwować?

Yes, we did. – Tak, musieliśmy. /jes wi dıd/

Yes, we had to. – Tak, musieliśmy. /jes wi ˈhætuː/

No, we didn't. – Nie, nie musieliśmy. /nəʊ wi ˈdɪdnt/

Did you have to pay extra? – Czy musiałeś dopłacać?

Yes, I did. – Tak, musiałem. /jes aɪ dɪd/

Yes, I had to. – Tak, musiałem. /jes aɪ ˈhætuː/

No, I didn't. – Nie, nie musiałem. /nəʊ aɪ ˈdɪdnt/

PODSUMOWANIE 📌

have, **has** → **had**

have got, **has got** → **had**

I had a bus at nine a.m. – Miałem autobus o dziewiątej rano.

We had to wait two hours. – Musieliśmy czekać dwie godziny.

Przeczenie: **did not**, w skrócie **didn't**, a po nim **have**:

I didn't have time. – Nie miałem czasu.

We didn't have to wait long. – Nie musieliśmy długo czekać.

„Nie miałem żadnego” – **had no**:

I had no idea! – Nie miałem pojęcia!

Pytanie: **did** przed osobą, po osobie **have**:

Did you have a car there? – Czy miałeś tam samochód?

What time did you have to get up? – O której musiałeś wstać?

Krótka odpowiedź: osoba i **did**:

Yes, I did. – Tak, miałem.

No, I didn't. – Nie, nie miałem.

Przy „musiałem” – dwie odpowiedzi twierdzące i jedna przecząca:

Yes, I did. – Tak, musiałem.

Yes, I had to. – Tak, musiałem.

No, I didn't. – Nie, nie musiałem.

BRAWO TY 🥳 🚀 🙌